

Gradska galerija Fonticus Grožnjan
predstavlja dvije samostalne izložbe:

subota / sabato, 4. II. 2017. u 19.00 sati, Gradska galerija Fonticus Grožnjan

Matjaž Borovničar
KONCEPTUALNI NOKTURNO
samostalna izložba

&

Marija Vasiljev
KORAČAM
samostalan izložbeni projekt

otvorenja / aperture:
Gradska galerija Fonticus Grožnjan, subota / sabato, 4. II. 2017. u 19.00 h

Matjaž Borovničar

Marija Vasiljev

Matjaž Borovničar: KONCEPTUALNI NOKTURNO

Matjaž Borovničar se obraća slikarstvu paralelno s iskustvima u proširenim medijima. Slikarski akademizam u kojeg, čini se, ipak sumnja, on napušta prepuštajući se instinktivnom. Ovaj puta umjetnik prostor galerije oprema s tri vrste slika. Grupe se razlikuju prevladavajućim tonalitetima/kolorom. Veći dio radova manjeg formata postavljeno je u smislene grupacije. Među njima nailazimo na asocijativne siluete obraza. Slični nizovi izvedeni su s dvije grupe pozadina. Jedna je zagasita, tamno modra, a drugu grupu karakteriziraju svijetloplavi tonovi. Unutar postava nalazimo slike na kojima nema ljudskih oblića. Neki su formatom sukladni portretnim radovima. Ovdje je i nekoliko djela većih dimenzija koje odlikuje samo bogati raster. Dio njih određen je tonalitetom s portretnih slika, a nekoliko ih je naglašeno crvenih tonova.

Iako je moguće radove percipirati pojedinačno, ovdje nam se čini važniji dojam grupa ili cjelokupnog postava izložbe. Formalno, sve radove ujedinjuje pristup podlozi. Raznolikost je iskazana pojavljivanjem silueta lica. Na prvi pogled, ova disfunkcija nije jasna. No, unutar postava, stvari se usuglašavaju. U prostoru, crveni radovi postaju akcent, upozorenje. Kao da se promatrač koji nije doživio nizove plavih radova mora vratiti ispočetka. Kao da mu crvenilo snažno želi usmjeriti misli ka introspekciji i uživljanju u promišljanja koja nudi umjetnik.

Osim neujednačenog pojavljivanja oblika glave, ritam je naglašen nakupinama tonova. Svaka se od površina/podloga podaje intenzitetu brojnih slojeva slikarskog materijala. Kompozicije radova funkcionalne su i podređene sadržaju. Poneka necentriranost u kombinaciji s detaljima u službi je dramaturgije cijelog projekta. Autor uspijeva, bez puno sjenčanja, iznjedrili lik kao skoro plošnu vizualnu senzaciju. Radove možemo doživjeti kao ideogramske napukline bijelih zidova, kao ostatke djelomično oljuštenih freski. Frekvencija elemenata mijenja se od rada do rada i unutar kadra pojedinog rada. Intenzitet se proteže do rubova. Rasterima je, zaustavljenim u nakupljanju ili rasprostiraju, sugerirana efemerna dinamika. Jer, svi radovi izgovaraju koherentne titraje. Titravost varijacija crvenih i/ili plavih površina iz daljine djeluje ujednačeno. Približavajući se i udubljujući u ove rastere, kao da smo povučeni na neku drugu obalu svemira.

Postav radova nas uvodi u perceptivno stanje iznenađenja: dojmovi osciliraju između nelagode i interesa za slijed. Situacija je napeta i puna pasivne, pritajene dramatike. Čini se da ovaj niz radova progovara o drami individualnog osvješćivanja, ali i stanju civilizacije. Osobni doživljaj pretvoren je u arhetipske znakove. Autorovo igranje elementima inicira poigravanje promatračevom percepcijom. Recentno, poodmaklo postmodernističko vrijeme radnje odvodi nas na područje igre i sumnje.

Umjetnik ne definira ambijent unutar platna. Nadrealistički dojam prizivaju poruke licima koje se pojavljuju na ponekom platnu bez najave, kao neki oblik ilustracije duha, prikaze, ukazanja iz podloge. Na trenutak nam se čini da je pred nama neki soul izvođač koji bolno interpretira duševni nemir. Ili, kao lik osvetoljubive Kraljice noći iz Mozartove *Čarobne frule*. Prevladajući ton podloge nosi odgovornost ambijenta/atmosfere. To dodatno intenzivira doživljaj i radovima daje bezvremenski dojam niza zaustavljenih trenutaka.

Matjaž Borovničar, nižući i komponirajući rasterirane plohe i siluete lica, smjera na dekonstrukciju koncepcija stvarnosti. Radovi ovog projekta u premisi propituju zapadnu racionalnost, pritisak konvencionalnosti, nametnutu podobnost. Reski izrazi lica svjedoče naporno psihičko, duševno stanje aktera. Predstavljena lica, neka agresivna,

neka u grču očajanja, prenose krik autora. Kao da nas želi upozoriti da nam je život blokiran socijalnom uvjetovanošću i konformizmom. Osvrćemo se znanosti, ali ona razočarava: oficijelna znanost daje glavne mehanizme društvenih podjela i nadzora, a nama nudi tablete za umirenje. Umjetnik istražuje smisao umjetničkog čina, a ujedno propituje stanje ljudi u vremenu koje i mi dijelimo s njime. Problematiziranje se događa na nivou sadašnje realnosti autora i njegove prošle realnosti filtrirane memorijom. Ovaj postupak dopušta njegovoj sumnji da propita vlastitu poziciju.

Autorov instinktivni pristup rad čini svojim, individualnim odblijeskom. Imamo dojam određene strogoće njegova pristupa svijetu oko sebe. To je uočljivo temom i kanoniziranim pristupom oblikovanju. Većina figura je depersonalizirana. Ova lica svojevrsni su kontrapunkt kozmetički obrađenima, koja vidamo u medijima. Borovničar liku oduzima osobnost i kreće ka oblikovanju znaka, znakovnih asocijativnih kompozicija. Oduzimajući licu njegovu individualnost, daje mu htijenjem umršanu sjenu. Likovnom artefaktu uvjetno oduzima uzrok, a ostavlja posljedicu. Ovom inverzijom autor ukazuje na postojanje stvari u drugom obliku, u obliku doživljaja.

Borovničar promišljanje usmjeruje vizualizaciji osobne nelagode unutar povijesnog trenutka. Možda je ovdje ideja inicijacije na promišljanje o gruboj suvremenosti, na promišljanje o civilizaciji, na probijanje dozvoljenih informacija i otklon ka spiritualnim, duhovnim, energetskim, intuitivnim potencijalima ljudskog bića, a koje su kroz povijest tendenciozno zanemarivane. Nakon više tisućljeća dogmatskih religijskih prisila i zabrana znanstvenih istraživanja, pojavljuju se načela kvantne fizike. Nekada nismo vjerovali da je Zemlja okrugla. Danas teško prihvaćamo misao da je materija energija koja titra na sporoj frekvenciji. Jako brze vibracije uzrokuju da materija napusti frekvencijski raspon kojeg pet ljudskih osjetila mogu opažati (vid, sluh, okus, opip i miris). Druge dimenzije su sfere koje vibriraju prebrzo da bismo ih percipirali. Prostor predmeta predan prostoru vremena. Tako univerzum u shvaćanjima više ne funkcionira kao mašina prema Newtonu, već kao polja energija koje se pojavljuju u različitim oblicima. Morfološka polja preklapaju se sa znanstvenim spoznajama kvantne fizike. Čovjek, osoba nije kemijska reakcija već energetski naboj. Umreženost svega uvjetuje i nas same.

Matjaž Borovničar nas podsjeća da su razumijevanje i spoznaja provizorni procesi, koji zahtijevaju stalna propitivanja. Trenutak pomirenja je u spoznaji da je materija samo jedan vid energije. Ovim izložbenim projektom dramatičnost impresije pretvorena je u krhkost oblika. Naznaka novog poretka stvari, recipročna je uloženoj energiji autora. Umjetnik i umjetnost imaju ulogu svjedoka i aktera suvremenog i nadasve osobnog trenutka. Možda nas umjetnik, poput Zoroastra, Tamina ili Papagena, pokušava upozoriti na zlo koje vlada svijetom. Ipak, zlo ne uspijeva zarobiti čarobnu snagu dobrote. Nadamo se da nije tako samo u bajci. Da dobro, ipak, na kraju pobjeđuje.

Eugen Borkovsky, I. 2017.

&

Marija Vasiljev: KORAČAM

Vrlo zanimljiv autorski likovni projekt predstavlja Marija Vasiljev. Ona nudi dva rada ovješena na zid i niz slajdova. Radovi su neuobičajenog formata, duguljasti su, široki, pa je potrebno kretanje da bi se uočili detalji izvedeni kombinacijom crtanja, slikanja i zapisa. U galeriji, uz njih, putem video zida, ponuđeni su izresci, detalji s ova dva izvedena sliko-crteža.

Iskaz u pristupu Marije Vasiljev izražajnost dobiva crtežom bliskim dječjem, spontanom izrazu. Na radovima je ponuđeno je prepoznavanje motiva. Umjetnica integrira elemente čiji smisao usklađuje osobnim doživljajem. Tako se pred nama nižu simbolične situacije koje moramo iščitavati poput rebusa. Ponegdje promišljene, a ponegdje halucinatorne kombinacije, promatrača dovode u nesigurnost dojma. Uporabljeno znakovlje uvodi naraciju kao stripovski element. Bez obzira na spontanost izvedbe, umjetnica misli na promatrača pa mu se povremeno obraća uklopljenim zapisima na nekom od južnoslavenskih jezika/pisama.

Pregledavajući radove, pitamo se kada, gdje, zašto i kako se dogodilo. Veoma brzo shvatimo da je pred nama rezultat promjene prouzročen kretanjem, da se radi o putovanju, o prolasku stvari mimo nas. Pred nama je zabilježeno svjedočenje o dijalektičkoj teoriji sudjelovanja. Promatrač i objekti pokraj kojih se krećemo u interaktivnom su sustavu promjene. Oni su uvjetovani jednim drugim. Putanja putnika pretače se u kretanje okoline u suprotnom smjeru. Mijena i kretanje srodni su pojmovi iako ne moraju biti uvjetovani jedni drugim. Pitanje sudjelovanja u mijeni izaziva više odgovora. Neko sudjelovanje želimo, neko ne. Ponekad želimo inicirati mijenu, a ponekad nam mijena predstavlja opterećenje. Marija Vasiljev, nižući kadrove inicirane kretanjem, problematizira mijenu kao intimni događaj.

Na formatima papira, ujedinjene rasterima medija uvodnjem pigmenta, pronalazimo sijaset scena. Neke se nadovezuju, a neke doživljavamo kao samostalne smislene cjeline. U asortimanu prepoznajemo automobile, autobuse, avione, figure ljudi ili njihova lica, amorfne oblike, bicikliste, sjene. Pronalazimo magarca, brojeve godina, prometne znakove, urbane segmente, usamljene pejzaže. Neka područja čine se poput dijelova zemljopisnih karata s mogućim meridijanima i paralelama. Brda i ceste negdje su viđeni iz zraka, a negdje s iskazanim perspektivnim odnosima. Otkrivamo portretne prikaze aktera ili samo njihove atribucije. Lica proviruju iz pejzaža, ljude nalazimo same, u diadi ili u koloni. Neki izvode sportske aktivnosti, djeca se igraju, neka kao da imaju krila. Naznačena su prirodna ograničenja poput planina ili rijeka, ali i neprirodne granice kao što su državne. Umjetnica ih maglovito označuje heraldičkim dezenima. Poznajući umjetnicu, čini se da jedan od ciljeva ima drvored kao karakteristiku krajolika. Time je obilježena jedna od mogućih, željenih lokacija.

Umjetnica zaobilazi kanone podražavanja oblika, prepušta se instinktivnom. Zapisi često ne podliježu pravilima perspektive. Ritam je aktiviran dispozicijom elemenata. Frekvencija se mijenja od scene do scene, kadra, unutar rada. Premisa od koje autorica kreće u interpretaciju doživljena su stanja tijekom prejudiciranih putovanja. Međutim, ona sumnja i propituje. Po principu organiziranog kaosa, granica između doživljenog i realnog razbijena je. Umjetnica je na razmeđu interpretacije i želje za mijenom. Ona znakove povezuje u priču. Kao u stripu ili na freski. Ili, kao u križaljci, gdje se usklađuju pojmovi koji jedan s drugim nemaju logične veze. Priklanja se suvremenom, gdje, pored estetskog, postmodernizam poštuje instinktivno.

Ovaj likovni projekt govori o drami odvajanja, odlazaka, vraćanja. Možemo zaključiti da su posrijedi izresci socijalnih situacija koje ne moraju biti nježne. Jer, pitanje identiteta i izmještanja pitanje je suvremenog svijeta. Jedan od problema nomadskih duša su administracije. Iako države u suvremenom značenju postoje tek dvjestotinjak godina, ova podjela činovnicima daje pravo na segregacije. Jasno je da ne postoje čiste nacionalne države, no stanovnici se huškaju, direktno ili indirektno, na nesnošljivost prema drugima. „Navučeni“ smo na nacionalne identitete koji nikada nisu poslužili za nešto dobro. Stvoreno napeto stanje pothranjuju religije i profiterstvo. Nažalost, vjerska i nacionalna pregrijanost uzrokuje žrtve. Ali, kad se bolje pogleda, uvijek se kao pravi krivac otkrije prikriveni materijalni interes.

Kretanja, dugotrajno putovanje svojom monotonošću inicira opuštanje tijela i buđenje misli. Rađa se sjeta. Nižu se mjesta i nemjesta. Ideje, želje, snovi bivaju rasječeni tijekom. Promjena lokacije inicira bijeg u memoriju koja je često suputnica boli. Ili, možda, bol utječe na pamćenje lokacije? Ostaje pitanje: što vrijeme čini s boli? Gubi li bol snagu u vremenu ili mi jednostavno postajemo naviknuti na nju? Čini se da autorica nije sasvim sigurna u kojoj je mjeri potrebno žaliti, a koliko je neophodno napuštati staništa i potražiti novu situaciju koja u život donosi svježije impulse. Čini nam se da Marija Vasiljev nije iz priče o sigurnosti sjedilačkog načina života. Ona pripada nomadima, onima koji su lokacije mijenjali prema datostima i prema osobnom izboru.

Strategija ovog projekta signira odnos „bijeke kocke“ i osobnog doživljaja. Osmišljavajući prezentaciju, projekt je podijeljen na dva dijela. Podasrti su na uvid originalni, izduženi radovi na papiru te projekcija slajdova, isječaka segmenata originalnih radova. Komunikacija s promatračem ostvarena je na dvjema razinama: promatrača i pojednog rada i segmenata, scena, izmještenih u virtualni svijet koji postoji samo kao organizirani tračci svjetla zaustavljeni na platnu. Ovo provjerava neutralnost/definiranost prostora slike, ali i predstavljanja, galerije. Autorica u neutralni prostor, koji je u pravilu neovisan i izdvojen od vanjskih faktora, uvodi nanizane krokije stanja. Galerija je realna, osjećaj je irealan. Ili je obrnuto? U ovom slučaju, galerija postaje umjetničin prostor provjere.

Atmosfera i krajolici, doživljeni na javi ili odsanjeni, uvode nas u imaginarni svijet sjena, iluzija, odsjaja, snoviđenja. Kao da je autorica iza sna izvukla trenutke ujedinjujući pejzaž sa stanjem duše. Marija nas navodi da se prepustimo impresijama koje često, prečesto, potisnemo u ladicu već provjerenog oblika doživljaja. Ona kontinuirano otvara nova, slobodna, ali i odgovorna činjenja unutar nepredvidivih područja kreativnog. Komentar možemo zaustaviti kod najjednostavnije interpretacije: negdje na rubu kronologije doživljaja postajemo svjedoci, voajeri. Umjetnica plasira postavku da je svjesno i podsvjesno zapravo dio istog života. Ostvareno u materijalu ovo promišljanje odiše lakoćom interpretacije. Umjetnica sama definira stanje. Između ostalog, na rad zapisuje: Koračam.

Eugen Borkovsky, I. 2017.

Biografije:

Matjaž Borovničar, rođen je 22. VI. 1974. godine u Kopru. Diplomirao je slikarstvo i povijest umjetnosti na Akademiji lijepih umjetnosti u Veneciji 1999. godine. Nakon Akademije, studij restauracije zidnih slika i muzeologiju završava 2002. godine na „Università internazionale dell'arte“ u Veneciji. Slijedeće godine završava pedagoško – andragošku izobrazbu na Filozofskom fakultetu u Ljubljani. Bavi se edukacijom likovnih umjetnosti u osnovnoj školi Šmarje te u Centru za korekciju sluha i govora u Portorožu. Djeluje i na drugim kreativnim područjima: organizira i vodi kreativne radionice pri društvu ŠENT (Slovenska udruga za duševno zdravlje) u Kopru i D LU Vrtnica u Portorožu. Sudjelovao je na više kolektivnih izložbi u domovini i inozemstvu te priredio nekoliko samostalnih prezentacija. Živi i radi u Piranu.

Adrese:

Matjaž Borovničar, Oljčna pot 19, 6330 Piran / Pirano, SLO; moby: 00386 (0) 40225455, e-mail: matmatto1@gmail.com

Marija Vasiljev potječe iz umjetničke porodice Vasiljev. Rođena 1954. godine u Ohridu (MAK). Srednju školu i Fakultet povijesti umjetnosti pohađa u Beogradu. U Istru dolazi 1978. godine i aktivno surađuje sa tadašnjim Grožnjanskim likovnim krugom. Članica je likovno – grafičke sekcije ULUPUDS-a u Beogradu. Kolektivno i samostalno izlagala na mnogim izložbama u domovini i inozemstvu. Učestvovala je na nekoliko likovnih kolonija. Aktivna je na području pedagoško – likovnog rada sa djecom i mladima (Centar za likovno obrazovanje Šumatovačka, Beograd). Radovi joj se nalaze u nekoliko zbirki. Živi i radi između Beograda i Oprtija u Istri.

Adrese:

-Koste Taušanovića 10; 11000 Beograd, SRB, tel: 00381 11 245 06 47, moby: 00381 64 254 96 46,
-Oprtalj 51, 52428 Oprtalj, Istra, HR; e-mail: marijavirusiljev@gmail.com

POLIVALENTNI KULTURNI CENTAR GROŽNJAN / CENTRO CULTURALE POLIVALENTE GRISIGNANA

GROŽNJAN Grad umjetnika

1965

2017

GRISIGNANA Città degli artisti